

KREŠŤAN

M. H. MUZEUM KÖNYVTÁRA
Hírlapkönyvtári
Négyedeknapló
1915. 411. SZ.

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST' STRANÁCH.

Predplatná cena:
Na celý rok — 4 koruny — hal.
Na pol roka — 2 „ — „
Na štvrt' roka — 1 „ — „
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:
Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komorník.
Majiteľ a vydavateľ:
JÁN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo:
Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novín
ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify.
Rukopisy sa nazpak nedávajú.

K novému roku.

Z nekonečnej milosti Božej svitol nám prvý deň roku 1915. Kto by to dnes vedel predpovedať, čo všetko tento rok v lone svojom skrýva pre každého jednotlivého a pre národy celého sveta. To vieme a žalostne zkusujeme všetci, že spravodlivý Boh v minulom roku prefažko navštívil pokolenie ľudské. Rok 1914. totiž krvavými číslicami zaznačený musí byť v dejinách všetkých národov. Veď po všetkých krajoch zeme zúria hrúzy krvavej svetovej vojny.

Kto by vedel spočítať kolko hrdinských mladých životov posial padlo v obeť tejto ukrutnej vojne? Kto by vedel udať počet zarmútených rodičov, ktorí oplakávajú svojich synov, žialiacich manželiek, ktoré ničoho nemôžu sa dozvedieť o osude svojich mužov? Komu je známy počet opustených vdov a sirôt? Ak hrozný je počet ranených, zmrzačených a ožobráčených snád na celý život! Kolko verejného a súkromného majetku zpusťlo po tých krajoch, do ktorých nepriateľ vtrhol?

Všetky tieto a nesčíselné iné pohromy ale, ktoré sa ani opísať nedajú, zapríčinili kráľovrahovia, Srbi a ich protektori Rus, Francúz a Angličan. Nielen že 29. júna zavraždili nášho následníka trónu, arciknieža Franca Ferdinanda a jeho manželku, lež ešte i na tom sa usniesli, že roztrhajú a rozdrobia rakúsko uhorskú monarchiu. Tieto zločinstvá bolo treba potrestať a cieľom obrany a zachránenia rakúsko uhorskej monarchie, úhlavným nepriateľom našim, treba bolo opovedať vojnu. Mimoriadna oduševnenosť na to vznikla medzi všetkými národami

celej monarchie. Zvlášte synovia našej vlasti v opravde hrdinskej nálade tiahli do vojny. Zmužilosti a mimoriadnej bojachtivosti uhorských vojov je čo ďakovať, že srbskí kráľovrahovia na hlavu sú porazení a že Rus vzdor millionov jeho vojska utrpel neslýchané porážky. Proti Rusom, Francúzom a Angličanom, ako verní spojenci naši, hrdinsky a víťazne, bojujú nemecké voje. Ani Rakúsko Uhorsko ani Nemecko nežiadalo si vojnu. Oba štáty nútené boli do vojny a bojujú jedine za svoju pravdu a za udržanie svojich národov, preto spravodlivý Boh poprial im víťazstva.

V záujme svetového pokoja svätý otec Pápež Benedikt XV. obrátil sa ku vládam vojnu vedúcich štátov a požiadal ich, aby ohľadom na veľké sviatky narodenia Spasiteľa, akožto kráľa kráľov a pokoja aspoň cez Vianoce zastavily vražedelné boje. Rakúsko-Uhorsko a Nemecko ochotne prijaly návrh svätého otca Pápeža, náklonné boli ku vianočnému prímeriu, Francúzsko a Anglicko ale, nielen že chladno postavily sa proti tomu lež ešte i v samý svätý večer, v svätú noc a na Božie narodenie tak v Poľskej, ako vo Francúzsku, divými útokmi vrhly sa na rakúsko-uhorské a nemecké voje. Trest Boží ich však neminul, bo na oboch bojiskách utrpely hrozné porážky.

Rok 1914. zaklučuje sa s hroznými porážkami Rusov, Francúzov, a Angličanov, aby ale rok 1915. svitol nám všetkým s rozhodným víťazstvom a s blahonosným svetovým pokojom, o to dnes vrúcne prosím máme Všemohúceho.

Jeho Eminencia kardinál, knieža-primas Uhorska a arcibiskup ostrihomský dr. Ján Cser-

noch, v svojom XXVI. obežnom liste cirkevnom týmto úmyslom nariadil, aby po celom území jeho arcibiskupstva vo všetkých farských a kláštoroch 1. januára popoludní vydržované boli služby Božie s odriekaním litánií najsladšieho Srdca Pána Ježiša a s vystavením prevelebnej Sviatosti oltárnej. Najsladšie Srdce Pána Ježiša, akožto zdroj všetkých milostí a stáleho pokoja, úpenlive máme prosiť, aby ochraňovalo našu drahú vlasť, hrdinských synov našich posilňovalo v boji za kráľa a za naše sväté naboženstvo, poprialo nám dosiahnuť stáleho víťazstva a s tým v nastávajúcom roku nezkalnej blaženosti.

Valné shromaždenie Katolíckej Ludovej Jednoty.

Katolícka Ľudová Jednota v nedeľu 20. decembra popoludní vydržovala svoje VII. valné shromaždenie, ktorému predsedal skut. vnútorný tajný radca, krajinský vyslanec Štefan Rakovszky. Okrem početného obecnstva všetkých vrstiev hlavnomestského obyvateľstva valné shromaždenie prítomnosťou svojou poctili: sk. vnút. tajný radca gróf Aladár Zichy, pápežský praelát Ján Molnár, Mikuláš Zboray, Štefan Haller, krajinskí vyslancovia kresťanskej ľudovej strany a viacerí iní z popredného obecnstva.

Predseda sk. vn. t. radca Štefan Rakovszky valné shromaždenie zahájil krátkou rečou, ktorou poukázal zvlášte na to, že nadovšetko veľký počet v tomto shromaždení prítomných, nepodvratným dôkazom je toho, s jak veľkým oduševnením chovajú sa členovia ku Katolíckej Ľudovej Jednote i za terajších preťažkých časoch. Toto shromaždenie vydržáva sa vo veľmi vážnej a kritickej dobe, je ono ale zabezpečením ďalšieho blahonosného účinkovania Katolíckej Ľudovej Jednoty.

Po zahájení valného shromaždenia tajomník strediska Ján Huber predstrel ročnú zprávu, v ktorej dopodrobna poukázal na účinkovanie, aké Katolícka Ľudová Jednota prevádzala v obore náboženskom kultúrnom a hospodárskom. Katolícka Ľudová Jednota má posiaľ 285.240 členov a v obore náboženskom zaoberala sa s obranou viery, preto aj rozhodne odrážala všetky útoky namierené proti vyučovaniu ná-

boženstva. V obore kultúrnom pokračovala v jej prácach výchovy a vzdelávania ľudu a tým cieľom v tomto roku vydala a rozposlala štyri milliony, 700 tisíc výtiskov, rôznych poučných spisov. Vo verejno-hospodárskom obore zvláštnu činnosť prevádzaly kancelárie: poisťovania, hospodárska a udelovania právnej rady. Po vypuknutí vojny Katolícka Ľudová Jednota čile súčastnila sa i v akcii vojsko napomáhajúcej a z vojenskej požitky značila úpisy v hodnote 100.000 korún.

Georg Brunáry predstrel zprávu o stave pokladnice a gróf Gabriel Csáky sdělil zprávu účty skúmajúceho výboru, po čom v smysle stanov nasledovalo zadakovanie predsedníctva. Dr. Jozef Vass, pápežský komorník a správca hlavnomestského Kollegiuma sv. Imricha navrhol aby doterajšie predsedníctvo znovu bolo vyvolané. Tento návrh prijatý bol s veľkým oduševnením a vyvolení boli za predsedov: sk. vn. t. radca Štefan Rakovszky, dr. Ottokár Prohászka biskup sedmohradský a krajinský vyslanec dr. Mikuláš Zboray. Zatým 32 členami doplnená bola správa a zostavený bol účty skúmajúci výbor. Konečne dr. Mikuláš Grieger farár sóskutský povedal veľavážnu reč, po čom sk. vn. t. radca Štefan Rakovszky za hlučných ovácií početného obecnstva, zaključil valné shromaždenie.

Udalosti svetovej vojny.

Vojna proti Rusom.

Rusov v Haliči ďalej prenasledujeme.

(Úradná zpráva zo severného bojišťa, vydaná 18. decembra.)

Porazené ruské hlavné sily prenasledujeme na celej, vyše 400 kilometrov dlhej bojovnej čiare, ktorá od Krosna siaha až po ustie rieky Bzury. Včera sme nepriateľa vybili z posícií, zaujatých na severnom prednom vidieku Karpátov od Krosna a medzi Zaklicynom. Na dolnom toku Dunajca čaty spojencov stoja v boji s nepriateľskými zadnými vojami.

V južnom Polsku napredovanie posiaľ previedlo sa bez väčšieho boja. Mesto Pietrkov predvčerom, 34. košický cisársky a kráľovský peší pluk, nosiaci meno nemeckého cisára a

pruského kráľa Vilhelma I., mesto Przedborz ale včera oddelenia 31. velkosibínskeho pešieho pluku, **útokom zaujali.**

Hrdinská posádka Przemyslu na ďalšom prednom území pevnosti s výsledkom pokračovala v svojich bojoch.

V Karpátoch polozenie sa značne ešte nezmenilo.

Generálmajor Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Naše víťazné boje s Rusmi.

(Úradná zpráva, zo severného bojišťa vydaná 19. decembra.)

Naše čaty, ktoré postúpily napred za čiarou Krosno—Zaklicyn, včera znova trafily na silný odpor. Aj pri dolnom toku Dunajca viedol sa prudký boj. Ruské zadné voje, ktoré sa na západnom brehu rieky húževnate držaly, **sme takmer všade zahnali.**

V južnom Poľsku bol prenasledujúci boj. **Nepriateľa sme všade zbili.** Naša jazda, ktorá už predvčerom večer vťahla do Jedrzejova (Andrejova), prišla ku rieke Nida. Ďalej na sever spojenecké čaty prekročily rieku Pilicu.

V Karpátoch — neberúc do ohľadu **pre naše čaty zdarné menšie bitky** — nič sa nestalo.

Z Przemyslu vytrhnuvšie čaty po splnení svojej úlohy bez toho, že by ich nepriateľ bol mylil, vrátili sa do pevnosti s **niekoľko sto zajatcami.**

Generálmajor Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Boje v Haliči.

(Úradná zpráva zo severného bojišťa, vydaná 20. decembra.)

V Karpátoch včera na okolí Latorcy nepriateľské predné voje sme spät odbili. Od lupkovského priesmyku na severovýchod vyvinujú sa väčšie boje.

Náš útok zavedený z frontu medzi Krosnom a Zaklicynom všade získal priestor. **V údolí Bialy naše čaty po Tuchov postúpily napred.** Pozdĺž dolného toku Dunajca boje trvajú ďalej.

Rusi taktó v Haliči znova väčšími vojen-skými silami vyvinujú odpor.

V južnom Poľsku prišli sme ku rieke Nide.

Generálmajor Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Boje v Karpátoch.

Beregszász, 21. decembra. Ruské čaty, ktoré vtrhly do severnej časte stolice beregskej, našly voči sebe naše silné čaty. Ponevác naši dostali značné posily, **vypratanie sa Rusov zo stolice beregskej stojí blízko.** Následkom v každom ohľade upokojivého polozenia fõišpán Franc Buttykay ku obyvateľstvu stolice vydal vyzvanie, v ktorom dáva na vedomie, že niet príčiny ani ku najmenej nepokojnosti, lebo voči príšlym pomocným čatám **nepriateľ cúva,** tak že stolica beregská pravdepodobne behom najkratšieho času bude konečne oslobodená od Rusov. Prosi teda obecenstvo, aby vzdajúc sa myšlienky odchodu, pokojne ostalo na svojom mieste.

Ruskí zajatci.

Z Iglóva oznamujú: Dňa 18. decembra na poludnie z Humenného cez Iglóv previezli 1100 ruských vojakov, medzi nimi 5 dôstojníkov, ktorých zajali na juhozápadnom haličskom bojišti pri Grybove a Liskove.

Naše útočenie dobre napreduje.

(Úradná zpráva zo severného bojišťa, vydaná 21. decembra.)

V Karpátoch naše útočenie na hornom území Latorcy dobre napreduje.

Od Lupkovského priesmyku na severovýchod, od Krosna a Tuchova na východ a na dolnom toku Dunajca bitka prudko vedie sa ďalej.

V južnom Poľsku polozenie sa nezmenilo.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

26.000 ruských zajatcov v limanovskej bitke.

Na rakúsko-uhorský hlavný válečný stán vyslaný zpravodajca «Berliner Tageblatt»-u oznamuje:

Štrnásťdňové bitky svedené pi Limanove, na okolí Dunajca a pri Poprade, zbranám našich spojencov priniesly úfaný zdar: úplné od-

tisknutie ľavého krídla ruskej hlavnej bojovnej čiary, ktorá od Varšavy po Karpáty siaha. Bezprostredný význam tohoto zdaru je oslobodenie Uhorska vtrhnutých ruských čiat a zpäť vydobitie západnej Haliče. Bezprostredný účinok, ktorý toto víťazstvo bude mať na celé polozenie, dnes ešte nemožno vidieť. Ale táto akcia aj číselne je značná.

Na území Bochnie stála veľká ruská sila, ku ktorej v okrese Nového-Sandeca pripojila sa početná jazda a dve divisie 8. armádneho sboru. Rusi krem toho, ako som sa dozvedel od Rusov na limanovskom bojišti zajatých, v posledné dni aj z Kieva cez Lemberg dostali posily. Čaty pred Lembergom vysadly zo železnice a obídením Przemyslu, pešo prekonaly cestu. Rozhodnutie ale práve tak nemohly zmeniť, ako z Karpátov navracajúce sa čaty. Rusi v týchto bojoch krem veľa tisíc mŕtvých a ranených utratili **26.000 zajatcov.**

Nezdarné útočenie Rusov Haliči.

(Úradná správa zo severného bojišta, vydaná 22. decembra.)

V Karpátoch v blízkosti temena vrchu, od toho na juh, na území riek Nagyág, Latorca a Ung vedie sa nová bitka.

V Haliči včera Rusi opäť začali útočiť bez toho, že by boli docielili zdaru. Zvlášte pri dolnom toku Dunajca **utrpeľi ťažkú ztratu.** Pozdĺž Nidy a na území od Tomašova na juh vyvinuly sa menšie bitky.

Na prednom území Przemyslu boj vedie sa ďalej.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Vojna proti Srbom a Černohorcom.

Osvedčenie šéfa generálneho štábu.

Náčelník generálneho štábu barón Conrad pred redaktorom jedných talianskych novín osvedčil sa nasledovne:

— Hlavným dejišťom boja je teraz Poľsko a Halič, tu sa stane rozhodnutie. Vojna proti Srbsku je druhotriednou úlohou, ktorej riešenie tiež na severe bude rozhodnuté. Talianske časopisy ma obvinily, že sprevádzam proti Taliansku nameranú vojenskú politiku. Toto neni

pravda, Ja som plnil len svoju povinnosť, keď som sa postaral o opevnenie všetkých hraníc monarchie.

— *Úplne dôverujem v armáde,* ktorá dokázala, **že u nás niet národnostných rozdielov,** keď počuť volajúce slovo panovníkovo.

Prečo operácie našich čiat dočasne zasekly v Srbsku?

Zprávodajca «Berliner Tageblatt»-u o dočasnom zaseknutí operácií našich čiat v Srbsku píše nasiedovne:

Veľa prehnaných chýrov sa tiskne do popredia popri úradných málomluvných správach. Ale o všeobecnom položení čoskoro jasný obraz si môže utvoriť človek, lebo pravdu z tisícich drobností možno poznať, vyčítať z každej tvári. Vojna proti Srbsku je veľmi ťažká. Cesty sú neschodné a búdy vojakom poskytujú biedny byt. Útočiaca Stránka ide vždy hore na vrch, kde obrana vždy vyššie a vyššie ťahne do pozícií, ktoré ľud už vopred zhotoví. Napriek tomu rakúsko-uhorské čaty s veľkou energiou, premôžuc každú ťažkosť, postupovaly napred asi po Kragujevac. Zaujaly vrchy, na ktorých ležaly tisíce srbských mŕtvov. Srbi sú ustatí, hovoria o nedostatku munície a potravín a odzrkadľuje sa na nich ustatie srbskej armády.

Tým ale, že front rozšírili až po samý Belehrad, v rakúsko-uhorskej armáde nastaly medzery, ktoré Srbi posledným útokom zúfalosti napadli. Sobrali všetku svoju silu z Macedonie, z bulharskej hranice a zpod Belehradu, odkiaľ stiahli svoje pravé krídlo. Do boja postavili z 15-ročných chlapcov pozostávajúcu tretiu klassu zemebrany, znova assentovali mladíkov niže 20 rokov starých, všetko hodili na západný front, aby vtláčili pravé krídlo rakúsko-uhorskej armády.

Za takýchto okolností nasledovalo vyprázdnenie Belehradu uprostred ťažkých bojov zadných vojov, ale bez každej ťažkej ztraty, bárs Srbi o tomto rozprávajú. O osud Srbska bojuje sa v Poľsku. Na srbské bojište poslali len práve takú armádu, ktorá postačí ku tomu, aby dala pocítiť, že monarchia, ačkoľvek vedie na východe obrovskú vojnu, má vojsko ešte aj na južné bojište.

Úradná zpráva o utiahnutí sa našich čiat.

Uhorská Telegrafická Kancellária oznamuje: v zápätí utiahnutia sa našej válečnej sily, čo sa stalo po víťaznom napredovaní v Srbsku, vznikly rozličné, zväčša celkom bezzákladné chýry. Z tejto príčiny na základe tých výskumov, ktoré na najvyššie nariadenie jedna vysoko postavená dôverná osobnosť na tvári miesta bezodkladne previedla, nech slúžia za vysvetlenie nasledovné:

Po vydobitých zdaroch hlavné veliteľstvo balkánskych válečných síl vzalo do plánu ideálny cieľ každej vojny, úplné porazenie nepriateľa, pri tom ale nebralo dostatočne do ohľadu premôcť sa majúce ťažkosti. Pre macošké počasie a cez veľmi neschodné územie vedúce dopravné cesty naše čaty prišli do takého stavu, že dovážanie potrebných potravín a zásob streliwa, stalo sa nemožným. Poreváč ale nepriateľ súčasne sbieral nové sily a začal útočiť, naše útočenie prinútení sme boli zastaviť a *múdrost nakladala, aby sa armáda za neprajných pomerov nepúšťala do rozhodujúceho boja*. Naša do Srbska vťahnuvšia válečná sila, počítajúc so škodlivými pomerami, *sa utiahla, ale ju neporazili*. S nezlomenou smelosťou hľadí v ústrety budúcim bojom.

Kto videl naše statné čaty po ich úmernom utiahnutí sa, musí poznať, že jaká veľká mravná hodnota prebýva v nich. Nevyhnutným bolo, aby sme z príležitosti tohto utiahnutia sa v ľuďoch a v materiáli citejnú ztratu neutrpeli. Ale treba zistiť, že chýry, ktoré sa rozniesly o miere našich ztrát, skutočnosť ďaleko presahujú.

Naše najlepším duchom preniknuté čaty už od dní sú v dobrých kvartieloch, ktoré sme zaopatřili všetkým, čo je potrebné. Čakajú svoje ďalšie úlohy.

Jeho veličenstvo dosavadného hlavného veliteľa Potioreka na jeho, zo zdravotníckych ohľadov predostretú prosbu *prepustiť a na jeho miesto jeho cisársku a kráľovskú výsosť, arciknieža Eugena, generála jazdy vymenovať ráčil*.

Chýr, že jeho cis. a kráľ. výsosť prevezme dôležité veliteľstvo balkánskych válečných síl, s povdačnou radosťou prijmu v kruhu armády, kde sa arciknieža teší najväčšej dôvere a najoduševnenejšej úcte.

Nový hlavný veliteľ našej balkánskej válečnej sily arciknieža *Eugen* narodil sa roku 1863. Je treforodeným synom arcikniežata Karola Ferdinanda, mladším bratom maršalla arcikniežata Fridricha. V Budapešti účinkoval čo plukovník, v Olomúci čo veliteľ brigády. Roku 1904. vymenovaný bol za veliteľa XIV. vojenského sboru. Roku 1901. ostal generálom jazdy, r. 1908. ale dozorcom čiat. Od r. 1912. bol na dočasnej pensii.

Nemecko-ruská vojna.

Víťazstvo nad Rusmi je definitívne.

Z Berlina oznamujú: Maršall Hindenburg 17. decembra rano z východného bojišta po telefone oznámil cisárovi Vilhelmovi do berlínskej paloty: **«Zvíťazili sme na celej čiare!»**

Berlínske časopisy o veľkom víťazstve Hindenburga v Poľsku prinášajú zprávy, dla ktorých víťazstvo možno považovať za definitívne. S porážkou Rusov v Poľsku zdajú sa súvisieť politické udalosti v Petrohrade.

Radosť obyvateľstva Berlina nad víťazstvom v Poľsku je ešte vždy neopísateľne veľká. Radosť túto zpráva rakúsko-uhorského generálneho štábu len zväčšila.

Vojenský spolupracovník časopisu «Berliner Zeitung am Mittag» píše:

Skvelý výsledok môžeme ďakovať ženiálnosti najvyššej správy armády a hrdinskej smelosti čiat. Spoločnou silou, vo vernom zbranom priateľstve bojujú spojenecké armády. Tento skvelý zdar je výsledkom hlavne jednotného spoluúčinkovania, ktoré sa javilo v práci vodcov jednotlivých čiat armád.

Nemci útočia na Rusov.

Nemecký hlavný stán 19. dec. oznámil:

Na hranici východného Pruska od Pilkalenu na západ **odbili sme útok ruskej jazdy**.

V Poľsku sme v prenasledovaní nepriateľa pokračovali.

Dňa 20. decembra, hlavný stán nemecký vydal nasledovnú zprávu:

Z hranice východného a západného Pruska niet nič nového.

V Poľsku ruské armády urobili pokus, aby sa udržali v znovu pripravenej pozícii pozdĺž Ravky a Nidy. **Všade ich napádame.**

Cisár Vilhelm o víťazstve Hindenburga.

Karlsruhe, 21. decembra. Cisár Vilhelm badenskej veľkoňažne Lujze poslal nasledovný telegramm:

«Hindenburg práve teraz oznamuje, že ruská armáda po krutom zápase cúva a že naše čaty Rusov na celej čiare prenasledujú. Vidíme teda, že Pán stal si ku našim hrdinským čatám, jedine Jemu prislúcha sláva.

Vilhelm.»

Obrovské ztraty Rusov.

Berlinské príslušné kruhy ztraty Rusov v posledných bitkách v Poľsku a v Haliči v mŕtvých, ranených a zajatcoch šacujú na 250.000 mužov.

«Bernar Bund» — ako z Zürichu oznamujú — píše: Bitka v Poľsku na veky zostane najväčšou bitkou svetovej historie. Ruská armáda utratila v nej viac vojenských sborov a keď — čo není pravdepodobné — Rusko za Vislou ešte raz bude vedieť posberať svoje porazené čaty, už nemôže mať viac nádeje, aby mohlo začať útočiť. Na východe osud vojny bol rozhodnutý a síce proti Rusku, ktorého čaty sa teraz len na obranu môžu obmedzovať. A je ešte jedon zjav, ktorý ruskej armáde môže odobrať chuť: počet ruských zajatcov je nesmierny.

Rímsky časopis «Popolo Romano» o víťazstve nemeckej a rakúsko uhorskej armády rozpomína sa takto:

— Následkom veľkého víťazstva, vydobitého na poľskom bojišti, invásii Rusov na celú zimu je koniec. Ruská armáda teraz je už prinútená zrieknuť sa útočenia a odkázaná je na obranu bez toho, že by mohla rátať na iného spojenca, než na ruskú zimu.

Chýry o porážke Rusov v Paríži.

Z Ríma telegrafujú: Z Paríža oznamujú, že sa tam rozniesly poplašné chýry o kritickom položení Rusov, ba už aj o údajnom padnutí Varšavy. Parížske vojenské kruhy usilujú sa upokojiť obecnstvo a tvrdia, že je reč len o

požiadavke taktiky a o novom rozložení ruských čiat.

Parížska tlač — ako z Genfu oznamujú — zamlčuje síce veľkú porážku Rusov, ale už pripravuje obecnstvo na zlé chýry. Tak francúzske časopisy prinášajú londýnske telegramy, dľa ktorých Nemci od Lodzu na východ postupujú, Rusi ale chystajú sa vyprázdniť Varšavu. Hindenburg koncentroval obrovské čaty, aby Rusov zahnal za Vislu. V Haliči zase víťazia rakúsko-uhorské čaty. Vojna Rusov je na osem mesiacov kompromittovaná, toto je však obrovskou porážkou spojencov.

Zmarenie sa ruskej offensívy.

Stockholm, 23. decembra. Vojenský odborný zpravca novin «Sevenska Dagbladet» o veľkej bitke v Poľsku píše:

Najpozoruhodnejšou a najvýznamnejšou udalosťou v cúvnutí Rusov zo západnej Haliče je, že Rusi vzali do bojovnej čiary z tejto príležitosti všetky svoje rezervy, ktoré ruská ríša len má a že ani toto im nepomohlo. Nedá sa vôbec predstaviť, aby táto ruská armáda aj po tretí raz začala útočiť. Nie preto, ako by nemala dosť ľudí, lebo tých má, lež preto, lebo čo ľudí ešte má, tí nie sú vojaci, nie sú vy-cvičení, vystrojení modernými zbraňami a niet dosť dôstojníkov.

Ruská armáda do decembra utratila 1100—1300 kanónov, teda asi štvrtinu svojho moderného delostrelectva. Sú hodnoverné chýry, že v ruskej armáde veľmi cítia nedostatok moderných pušiek. Nepodvratiteľnou skutočnosťou je, že ruské teraz na bojište poslane čaty zopatrujú Bendar-skými puškami, ktoré z ruskej armády už dávno vymuštrovali. Ruská vláda veľkým napínaním sily usiluje sa, aby z Ameriky dostala moderné zbrane.

Ruská zpráva o bitkách pozdĺž Visly.

Ako z Genfu oznamujú, ruský generálny štáb 19. decembra vydal nasledovnú zpravu:

Na pravom brehu Visly položení sa nezmenilo. Pozdĺž Bzury začínajú sa vyvinovať prudké bitky. Na ľavom brehu Visly byly menšie bitky, v ktorých sa zúčastnily len naše menšie napred potisknuté voje.

Zeppelinovské vzducholode znova bombardovaly Varšavu.

Z Christianie oznamujú: «Central News» u z Varšavy sdeľujú, že Zeppelinovské vzducholode 9. decembra zase 18 bombí hodily na Varšavu. Bomby spustošily dve budovy, deväťdesiat ľudí zabilo a päťdesiat ranilo.

Vojna Nemcov proti Francúzom a Angličanom.

Odbité francúzske útoky.

Berlin, 19. decembra. Hlavný válečný stán 18. decembra vydal nasledovnú úradnú zprávu:

Pri Nieuporte bitka prajne stojí, ale sa ešte neskončila. Útok Francúzov proti nám medzi La-Bassée a Arrasom, ďalej na dvoch brehoch rieky Somme sa zmenil, medzi čím nepriateľ utrpel ťažkú ztratu. Len pozdĺž rieky Somme Francúzi mali aspoň 1800 mrtvých a 1200 z nich sme zajali. Naša ztrata činila tam nie celkom 200 ľudí. V Argonnskej hore našim dobre vydatým útočením zajali sme asi 75 ľudí a ukoristili sme trochu válečného materiálu. Z ostatných strán západného bojišťa niet čo zvlášťnejšieho oznámiť.

Nemci zákopy Francúzov vyhadzujú do povetria.

Stockholm, 19. decembra. Z Paríža oznamujú: «Journal» o bojoch v Argonách píše:

Záhľadnosť zdanlivej nečinnosti nemeckých čiat je riešená. Nemeckí velitelia nahliadli, že hromadný útok na strelné zákopy vyžaduje príliš veľké obete a preto na rozličných miestach urobili pokus bojovať inakším spôsobom, čím docielili isté zdary. Nemeckí pioníri na takých miestach, kde sú nepriateľské zákopy v nepatrnej diaľke jeden od druhého, vykopalí miny a v tejto namáhavej krtičnej práci dotiaľ pokračovali, kým sa nedostali pred naše posície, načo potom naše zákopy vyhodili do povetria.

Vytrezvenie Angličanov.

Londýnsky «Daily Mail» píše: Keď v najbližších štrnásť dňoch budeme vedieť poslať 100.000 ľudí na bojište, bitka vo Flandrii sa skončí. Nemecko je ale predbežne úplne slobodné od nepriateľa a jeho panstvo v Belgicku

ani z ďaleka neni otrasené. Medzi tým, čo sme už dosiahli a čo v blízkej budúcnosti docieľiť môžeme a medzi tým, čo by sme radi docieľiť, je veľká priepasť.

Na morské pobrežie započal sa nový zápas.

Hlavný válečný stán nemeckej armády 19. decembra na západnom bojišti oznámil:

Na západe včera stal sa celý rad nepriateľských útokov. V blízkosti Nieuporta a Bixschote a od La-Bassée na sever bitka ešte stojí. Od Lensu na západ, od Alberta na východ a od Noyona na západ útoky sme odbili.

Nemecký hlavný válečný stán dňa 20. decembra oznámil:

Na západe pri Nieuporte a Bixschote nepriateľ svoje nezdarné útoky včera zastavil. Na okolí La Bassée útoky Francúzov a Angličanov zapríčiniac nepriateľovi veľké ztraty sme zpät odbili. Zajali sme 200 barvistých ľudí a Angličanov. Pred našim frontom leží okrúhlym počtom 6000 anglických mrtvol. Pri Notre Dame de Lorette, od Bethuna na juhovýchod zaujali sme jedon 600 metrov dlhý francúzsky strelný zákop. Naše ztraty sú nepatrné. V Argonách sme trochu pokročili a ukoristili sme 3 strojové pušky.

Všeobecná offenzíva Nemcov pri Nieuporte.

Petrohrad, 21. decembra. «Vjestnik» oznamuje: Najvýznamnejšou novšou udalosťou západného bojišťa je, že Nemci, o ktorých bolo rozchýrené, že za hodne dlhý čas ostanú v passivite, pri Nieuporte koncentrovali nové sily a pre ťažké kanóny nastavajúc dobré cesty, proti tunajšej posícii spojencov započali všeobecnú offenzívu. Bombardovanie z ťažkých kanónov a palba z pušiek čiat pechoty neprestajne trvá. Hlavné veliteľstvo spojencov, poznajúc vážnosť situácie, stále privádza po železnici posily. Súčasne s útokami Nemcov francúzske čaty v Argonnskej hore a pri Arrasi útočia proti nemeckým posiciám.

Ztraty spojencov.

Hamburg, 21. decembra. «Hamburger Nachrichten» oznamuje z Brüsselu: Spojenci pozdĺž Ysera do 1. decembra utratili spolu

215.000 mrtvých, ranených a zajatcov. Z týchto je 80.000 Angličanov, 75.000 Francúzov a 60.000 Belgičanov.

Odbité francúzske útoky.

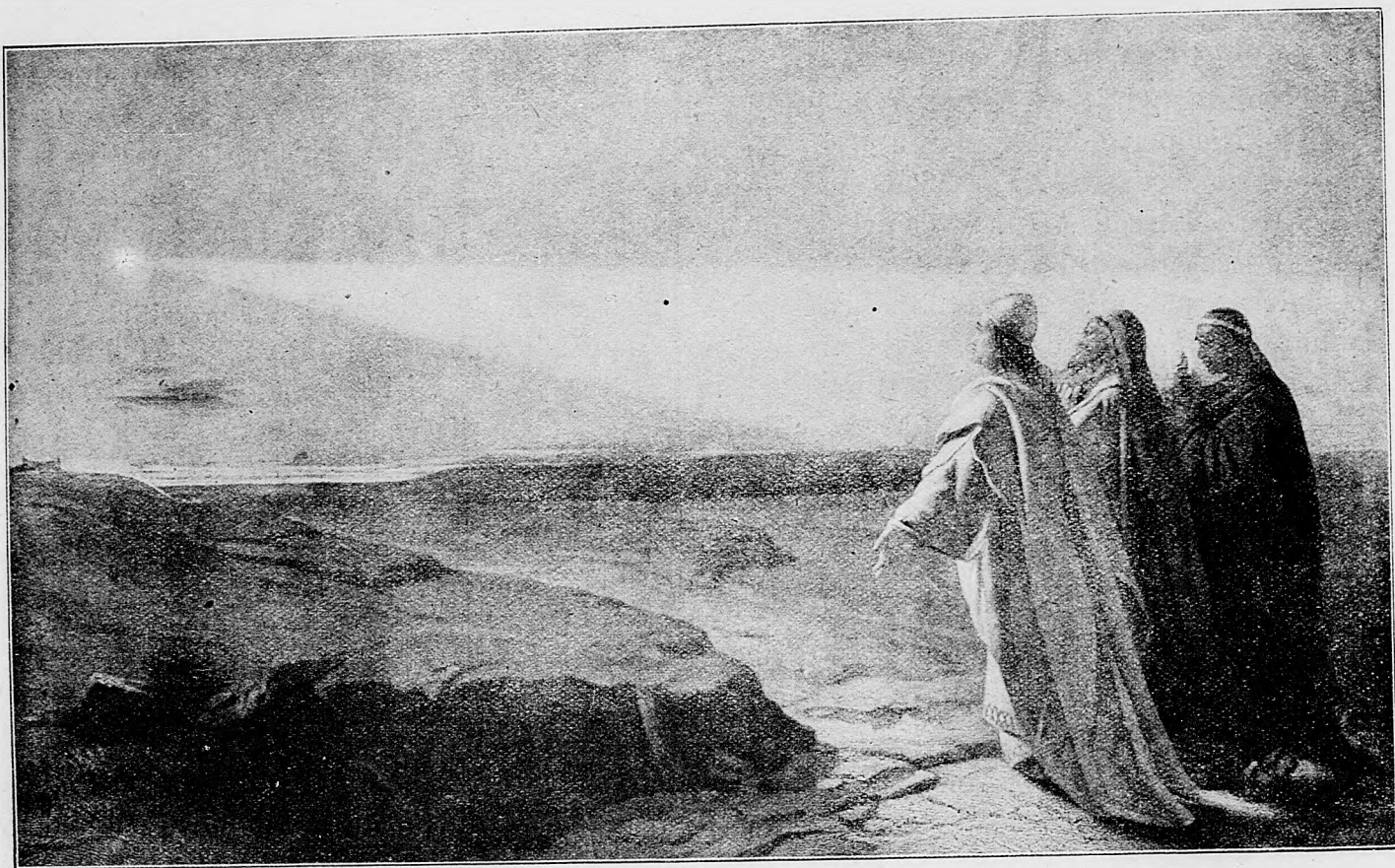
Berlin, 22. decembra. Nemecký hlavný stán 21. decembra oznámil:

Útoky Francúzov pri Nieuporte aj včera sme odbili. Medzi Richebourg—l'Avoué, kanálom d'Aire a Labassé napadli sme anglické a indické čaty. Nepriateľské strelné zákopy

310 vojakov nechali v našich rukách. Pred našimi posíciami leží veľké množstvo padnutých Francúzov.

V Argonnskej hore zaujali sme jeden dôležitý hôrny vršok. Pri Le Four da Parisi tri strojové pušky, jeden revolverový kanón sme ukoristili a 275 Francúzov sme zajali. Od Verduna na severozápad proti nám s veľkou prudkosťou zavedené francúzske útoky sa úplne zmarily.

Pred celým našim frontom zkusovanú

Traja svätí Kráľovia od východu.

útokom sme zaujali, nepriateľa z jeho posícii, zapríčiniac mu ťažké ztraty, sme vyhnali. Jedon kanón, päť strojových pušiek, dva prístroje na hádzanie bomb sme ukoristili a 270 Angličanov a Indov, medzi nimi desať dôstojníkov, sme zajali. Pri Notre Dame de Lorette skrze nepriateľa 16. decembra zaujatý náš strelný zákop sme zpät zaujali. Na okolí Souain-Massiges (od Chalonsa na severovýchod) Francúzi včera prudko útočili a na jednom mieste dostali sa až do nášho predného zákopu, ale pod účinkom našej palby všetky ich útoky sa zmarily. Francúzi štyroch dôstojníkov a

živú činnosť Francúzov vysvetľuje 17. decembra r. 1914. vydaný vojenský rozkaz generála Joffreho, ktorý sme našli u jedného padnutého dôstojníka:

«Armádny rozkaz. Vydaný 17. decembra 1914.

Za tri mesiace ani nepočnými prudkými útokami neboli vstave prelomiť naše rady. Všade sme víťazne odporovali. Nastalo okamženie, aby sme ich zjavujúcu sa slabosť využili, keďže sme v ľuďoch a v materiáli posilnení. Hodina útočenia odbila! Keďže sme nemecké sily držali v šachu, teraz už na to príde

Táborská sv. omša pred Przemyslom.

Nemecká predstráž v jednom meste Flandrie.

rad, aby sme ich zlomili a aby sme krajinu od votrelcov konečne oslobodili.

Vojaci! Francúzsko dnes viac, než bárs-kedy, ráta na vašu smelosť, energiu a odhodlanú vôľu, že za každú cenu zvíťazíte. Už ste zvíťazili pri Marne, pozdľž Ysera, v Lotharingii a vo Vogézoch, budete vedieť víťaziť až po konečné víťazstvo!

Joffre.»

Francúzi proti Anglicku.

Berlin, 22. decembra. «Gazette de Lausanne» o tom prináša zprávu z Paríža, že medzi Francúzskom a Anglickom vzrastá protiva. Ľudia tak na uliciach a v kaviarňach jako v salónoch sú nie spokojní. Rozhorčenosť je bezpochybná. Každý hovorí, že armáda Anglicka nezodpovedá politike Anglicka. Dosiť poskytnutá pomoc je nepatrná a Anglicko teraz vyvinuje veľmi slabé napínanie sily, ba ku svojmu prospechu zúmyselne chce preťahovať vojnu. Táto flegma teraz neni na mieste, lebo Belgicko je dolámané a jedna šestina Francúzska stone v cudzom jarme. Toto nemôže ďalej takto ostať. Vláda neni pánom verejnej mienky. Jestli sa ľud presvedčí, že Anglicko sebeckým cieľom ostáva na svojom ostrove namiesto toho, aby v úplnej miere poskytlo pomoc, tak ľud osobitý pokoj uzavre s Nemeckom.

Spojencov nezdar za nezdarom stíha.

Berlin, 23. decembra. Hlavný válečný stán o udalostach na západnom bojišti 22. decembra vydal nasledovnú úradnú zprávu:

Pri Nieuporte a na okolí Yperna tichosť je všeobecná.

Francúzskymi teritoriálnymi čatami posilnená anglická armáda včera a dnes v noci zúfale útočila, aby svoje pri Saint Huberte a Givenchy 20. decembra utratené posície zpätzaujala, ale jej útoky **sme odbili**. Na okolí Richebourgu podarilo sa im v starých posiciach znova sa rozložiť.

Proti nám namerené útoky Francúzov na okolí Alberta, od Compiagne na severovýchod, pri Souaine a Perthesi sme včera odbili, **zapríčiniac útočiacim ťažkú ztratu**.

Na západnej časti Argonnskej hory zaujali sme niekoľko zákopov. Od Argonnov na východ, od Verduna na severozápad a na sever

francúzske útoky **sme ľahko odrazili**, medzičím Francúzi miestami utrpeli najťažšie ztraty.

Bohužiaľ len po uverejnení sme zistili, že dňa 17. decembra roku 1914. vydaný a nami včera verejnosti podaný armádny rozkaz generála Joffreva končil sa nasledovným dodatkom:

«Armádny rozkaz dnes večer treba sdeliť všetkým čatám a treba prekaziť, aby sa dostal do tlače».

Vojna Turecka proti Rusom, Francúzom a Angličanom.

Arabské kmeny pripojili sa k Turkom.

Carhrad, 22. decembra. Časopis «Turan» píše: Arabský vodca Ibn Soud sriadil zo šesťtisíc jazdcov pozostávajúcu čatu, medzi nimi tritisíc hláv počítujúci voj na ľavách a svojich vojakov poslal ku Bassorahu, aby sa tam pripojili ku tureckej armáde. Sám vodca s hlavnou čatou ide do Jemenu. Náčelník druhého mocného kmenu Ibu Rešid tiež organizoval väčšiu čatu a najbližšie pojde na bojište.

Rusi na Kaukaze.

Rotterdam, 22. decembra. Z Petrohradu oznamujú, že zima veľmi prekáža Rusov vo vedení vojny proti Turkom. Mešťanosta Baku, ktorý cieľom rozdania rozličných darov prišiel na bojovný front, rozpráva, že ruskí vojaci do svojich búd a domov ubytujú liehvu, aby sa pri teple jej tela ohrievali. Vojaci krem toho každý deň sriadujú závody v predbehávaní a boxovaní, aby nezmrzli.

Koncentrovanie anglických čiat v Kaire.

Milano, 22. decembra. «Gazetta del Popolo» oznamuje z Kaira: Anglická vláda z príležitosti vyhlásenia protektorátu Anglicka nad Egyptom koncentrovala obrovské čaty. V meste predbežne panuje pokoj. Za prvý znak pohoršenia sa obyvateľstva musíme považovať, že arcikňaz Egypta odoprel vyhlásenie protektorátu Anglicka nad Egyptom a zadakovanie kediveho.

Turecká úradná zpráva.

Carhrad, 24. decembra. Hlavný válečný stán 23. dec. vydal nasledovnú úradnú zprávu:

Na kaukazskom fronte naše čaty pri Arkine, na 30 kilometrov východne od Köpriköi nočným útokom prekvapily Rusov, ktorí zanechajúc mimoriadne veľa mrtvých a ranených, dali sa na útek. Z indických, na obsadenie Egypta privezených čiat vojaci hromadne utekajú a i so zbraňou prechádzajú k nám.

Napredovanie ku Suezskému prielavu.

«Frankfurter Zeitung» oznamuje z Carigradu: Turecká na oslobodenie Egypta vyslaná armáda v pondelok z Damaskusa pod vedením hlavného veliteľa bašu Džemala odišla ku Suezskému prielavu.

Vojna na mori.

Bombardovanie anglických prístavných miest.

Londýn, 19. decembra. Úradne oznamujú, že pri bombardovaní Hartlepoolu 82 ľudí prišlo o život a 150 bolo ranených. Na anglických lodiach, ktoré meškaly vo výške Hartlepoolu, na malom križiaku «Patrol» a na torpedoborci «Doon» 5 matrózov prišlo o život a 15 bolo ranených.

Londýn, 19. decembra. Tlačová kancelária oznamuje: Dľa posledných úradných správ v Hartlepooli bomby zabily 55 občanov a 125 poranily.

Účinok útoku na anglický ľud.

Kopenhága, 18. decembra. Ten účinok, ktorý v Anglicku vzbudilo bombardovanie anglických prístavov skrze nemecké križiaky, takmer ani opísať nemožno. Nielen v bombardovaných mestách panuje strašný strach a prekvapenie, lež i obyvatelia Londýna v najväčšej miere sú rozčulení. Vtrhnutia Nemcov do Anglicka sa Angličania teraz väčšmi boja, ako bárstedy dosiaľ. Ich nedôvera naproti vlastnej flotte a vlastnému vojenskému vodcovstvu je tým živšia, lebo tá nádej, že sa anglickým lodiam podarí preťať zpiatočnú cestu nemeckých križiakov, pozdejšie sa tiež dokáže za klamlivú. Dľa najnovšej správy admirality anglické válečné lode hneď po príchode prvých chýrov o bombardovaní anglických miest pokúsily sa nemecké križiaky prinútiť k boju a zaseknúť im zpiatočnú cestu. Tento plán sa

však zmaril. Nemecké križiaky sa celou parou utiahly nazpät a zmizly v hmle. Ľud je náchylný veriť, že táto nie celkom jasná zpráva admirality chce zakrývať novšiu ťažkú porážku anglickej flotty.

Nebezpečie anglického pobrežia.

Londýnsky časopis «Daily Mail» ustáľuje, že následkom bombardovania anglického pobrežia skrze nemecké válečné lode 671 ľudí zomrelo a bolo ranených.

Hmotnú škodu, ktorú nemecké válečné lode zapríčinily bombardovaním anglických miest Hartlepool a Scarborough, «Sunderland Post» šacuje na 20 millionov mariiek.

Ako z Amsterdamu oznamujú, všetky oznamy vrchností anglických miest na východnom pobreží sú marné, lebo obyvateľstvo sa len nevie utíšiť. V Hartlepooli rozniesly sa chýry, že nemecká flotta je blízko a že bude bombardovať mesto. Ľud uteká do vnútra krajiny.

Hrdinské skutky našej flotty na Adriatickom mori.

Viedeň, 24. decembra. (Úradná zpráva.) Francúzsku pod morom chodiacu loď «Curie» bez toho, že by bola mohla útočiť, na našom morskom pobreží pobrežné, batterie a strážné lode bombardovaly a potopily. Veliteľa a 26 hláv počítujúce mužstvo sme zachránili a zajali. Len druhý dôstojník zmizol.

Naša pod morom chodiaca loď «XII.», ktorej veliteľom je poručík radovej lode Egon Lerch, dňa 21. tohto mesiaca predpoludním v otrantovskej užine napadla zo 16 veľkých lodí pozostávajúcu francúzsku flottu, na zastavnú loď typu Courbet vystrelila dve torpedá a loď obidva razy trafila.

Zmätok, ktorý nato nastal v nepriateľskej flotte, nebezpečná blízkosť jednotlivých lodí a silné vlnenie sa mora popri nepriaznivom počasi prekazily, aby si podmorská loď o ďalšom osude patričnej lode nadobudla istotu.

Veliteľstvo flotty.

**Krestania katolíci, organizujte Kato-
lícku Ludovú Jednotu!**

Učínok hrdinských skutkov nášho válečného lod'stva.

Zdar, ktorý rakúsko-uhorská flotta na Adriatickom mori docielila nad francúzskou flotou, vo Viedni osobitě vydania časopisov daly na známosť. Časopisy prízvukujú, že rak.-uh. válečné námorníctvo dokázalo, že ďalej žije v ňom starý hrdinský duch a že je v úplnej miere hodné neohraničenej dôvery, ktorou sa oproti nemu chovajú. Zdar podmorskej lode «XII.» je tým cennejší, lebo zistiť možno, že keď torpedami trafená francúzska válečná loď aj neutronula, počas tejto vojny ju už nemožno uviesť do bojashopného stavu.

Berlínský «Deutsche Tageszeitung» s radosťou víta pekný zdar rakúsko-uhorského válečného námorníctva a vyzdvihuje smelosť, ktorá žije v ňom. Niet príkladu na to, že jednu podmorskú loď pobrežné batterie potopily. Časopis rakúsko-uhorskej armáde z príležitosti jej pekného zdaru želá úprimne šťastie.

Hrdinský skutok prešporského 72. pluku.

Hrdinskosť 72. spoločného pešieho pluku prešporského vojenská správa potvrdila nasledujúcou zpravou:

Pri Rudniku v opevnenej posícii zdržoval sa celý prvý regiment ruskej pechoty. Rusi boli v strašných, na 2000 krokov sa rozprestierajúcich, jedon nad druhým schodovite ležiacich, lesom obtočených šiancoch na úbočí vrchu. Priestor pred šiancami bol krížomkrážom opatrený prekážkami z drótu s klincami a tu i tu podzemnými minami a obidve ruské krídla krylo v posícii umiestnené delostrelectvo: bola to teda opravdová pevnosť. Za otvoreným priestorom rozprestierala sa hora, ktorá napomáhala pritahovanie obrovských posíl.

V úpäti tejto strašnej pevnosti stál 72. spoločný peší pluk prešporský a bataillon 71. trenčinského pešieho pluku. Dľa zákonov vojenskej vedy touto silou nebolo slobodno útočiť proti strašnej posícii Rusov, ale plukovník Wossala, dôverujúc v stokrát vyprobovanú hrdinskosť svojich vojakov, komandoval útok. Tento rozkaz počas bitky aj generálmajór Schariczer potvrdil. Dľa pravidiel triezveho vojenského počítania taká posícia len trojnásobnou presilou sa má napadnúť a aj plukovníka Wossala ku tejto odvážlivosti len mimoriadnosti našej vojny posmelily, veď sa už často stalo, že trojnásobnú, ba i štvornásobnú presilu nepriateľského delostrelectva sme vybili z jej posícii.

Útočenie sa teda započalo. Generálmajór Willering usiloval sa obkolesiť posíciu Rusov, ale vojaci

prešporského 72. pešieho pluku rovno sa chystali napadnúť a na veky pamätným útokom premôcť nepriateľa. Tri batterie tiež z prešporských vojakov pozostávajúceho kanónového pluku ideálnou šikovnosťou posielaly svoj oheň na ruské battreie tak, že ich úplne znemožnily. Naši Prešporčania nezadržateľne hnali sa proti ruským šiancom, ačkoľvek ich privítali so silnou palbou strojových pušiek. Pretínanie drôtových prekážok našim útočiacim vojakom takmer nedovoľovalo času ku strelbe, pod zemou skryté elektrické míny vybuchaly pod nimi, ale pluk následkom šikovného vedenia mal pomerne len nepatrnú ztratu. Rusi konečne hádzali príručné ekrazitové bomby, ale tiež marne: hrdinskí naši vojaci s takou neslýchanou silou napadli ruské šiance, že sa Rusom nepodarilo utiahnúť sa zo svojich šiancov. Sedemsto nepriateľských vojakov zajali naši hrdinovia, ktorí svojím páru nemajúcim útokom rýchlosťou blesku napadli Rusov. Cenu tohto hrdinského skutku ešte zväčšuje tá okolnosť, že sme my mali pomerne malé ztraty.

Vianoce na hraniciach.

Dlho zamračené nebo sa vyjasnilo. Ostrý severný vetor dul širokým údolím Podrinským a vysušal rýchle a výdatne vlhkú pôdu a robil tvrdými blatnivé cesty, hadiace sa s výšín a vedúce na hlavnú hradskú.

— Mrzne, chlapei, budeme mať pekné sviatky — riekol kaprál Hladký, ktorý sa popoludní vrátil umrznutý, s licami od vetra zdrave červenými, z patroly.

V dlhom, nizkom baraku, ktorý bol kedysi skladom a náhle opravený slúžil teraz za bydlisko stotiny pešieho pluku, ktorá už ďalší čas konala službu pozdĺž rieky Driny, bolo dusné, akési ťažké teplo. Od dlhých jasenných dažďov vlhké steny a strecha baraka vysušaly sa účinkom ohňa, ktorý horel celé dni vo dvoch malých pľachových kachličkách vyplnily celú miestnosť akýmisi nepríjemnými výparami. Napriek tomu bolo v baraku šiestej kompánie útulno. Vysoko nastlaná slama a seno pozdĺž oboch stien, tieto dve veľké spoločné lúžka statných obyvateľov baraka dýchaly príjemnú vôňu lúk a poľa do vlhkého tepla, pripomínajúc spiacim naplnené stodoly a senníky rodných viesok ďaleko na severe. Medzi obidvoma dlhými lúžkami bola úzka cesta, ktorá sa na prostriedku rozšírila v nevelký priestor, na ktorom stály dva dlhé, z hrubých neohoblovaných dosák slátané stoly.

Tu, naproti širokým, kepeňami navešaným vrátam, sústrednil sa život mimovoľných prenajímateľov starého baraka vo dne a v zimné dlhé večery. Tu sedávali svorne vedľa seba mladí vojaci i starí rezervisti, poddôstojníci i obecní vojaci, pisali listy, alebo čítali listy zo svojho vzdialeného domova. Tu sa rozliehal často dlho do noci veselý rozhovor a hlučný smiech, ako by všetci tí statní chlapi sedeli kdesi doma na záhumní, baviac sa po skončenej dennej práci, a nie pod chatrným krovom dreveného baraka, ktorý sa cez noc mohol

stať prvou, ďaleko do predku potisknutou pozíciou bitky.

A práve tento spoločný kamarátsky život, tá dôverčivá bezstarostnosť a mladícky ľahostajná veselosť, ktorá zachvacovala starého rezervistu práve tak, jako nezkúseného nováčeka, robily barak šiestej kompanie, ktorý vtipkári volali «Hotel na vetre», takým útulným a prívetivým.

Kaprál Hladký so svojou patrolou priniesol dávku sviežej zimy do miestnosti a všetci začali si po jeho príchode mimovoľne tref ruky, tešiac sa teplu, ktoré kachličky šírily v baraku.

— Prilož polienko, Olejník, — zvolal dlhý, suchý fírer na vojaka, stojaceho blízko kachličiek, — aby nám oheň nezamrzol.

— Teraz by malo ešte napadnúť sňahu a budeme mať Vianoce, ako v rozprávke, — zvolal jeden z vojakov.

— Stromček som si už vyhlíadol — vyprával Hladký, odložiac kepeň — dolu pod kopcom v hájiku. Stihlý a košatý, ako by bol schválne pre nás vyrástol.

Usniesli sa, že Hladký rano donesie stromček.

Pred večerom, jako by samé nebo chcelo prispieť k zvýšeniu vianočnej nálady, začal poletovať sňah. Jednotlivé chumáčky sňahu sťa iskry zablyšľaly sa pred malými okienkami baraka, poletovali hrave čistým, studeným vzduchom až padaly na zem, zahalujúce celý spiaci kraj v čistý, slávnostný plášť...

Druhého dňa rano vrátila sa ešte za tmý ranná patrola celá zasňahažená a s ňou vnikol prúd studeného vzduchu a drobného sňahového prachu do vychladnutého baraka.

Službu konajúci vojak zakúrnil do oboch kachličiek a hneď príjemný praskot horiaceho dreva miešal sa do ubúdajúceho chrápania spiacich. Tu i tam z kúta ozval sa rozhovor, nová stráž s hrmotom sa pripravovala na cestu, zvukov stále pribúdalo a dlho ešte kým denný kaprál zavolať svoje, často také nevyhnutné «stávať», bola šiesta stotina na nohách. Ranný chlad a skôr ešte radostné očakávanie nedalo jej spať.

Kaprál Hladký pobral sa hneď po rannej polievke s dvoma chlapmi pre stromček a medzitým, čo čiastka mužstva vyhadzovala sňah z priestora medzi barakom a nízkym násypom pod vrškom, ktorý mal slúžiť za opevnenie, ostatní vojaci zaoberali sa s prípravami k dnešnej domácej slávnosti. Slamené lúžka boli dnes zvlášte opatrne privedené do poriadku, zbraň leskla sa na stenách a ľadové kvety, ktoré cez noc mráz nakreslil na malé okienka a cez ktoré prenikalo červené ranné slnce, okrašľovali príšernú miestnosť jako slávnostné, nežné transparenty.

Pri jednom stole niekoľko chlapci lepili reťaze zo starých novín v nedostatku iného papiera, druhí viazali cverny na jablká a orechy, ktoré strážmajster zaopatril v blízkej dedine. Keď doniesli stromček a postavili ho na prostriedok stola, začali ho ozdobovať natešením, v povznesenej, radostnej nálade, jako deti, tešiac sa štedrému, bohatému Ježiškovi. Mladší i starší šaržisti

i obecní vojaci závodili v nápadoch i v práci a o krátky čas stál tu vianočný stromček, vysoký a štihlý, jako panna, celý ovešaný rôznymi drobnosťami, jaké len fantázia a zručnosť vojaka z ničoho je vstave vytvoril.

Veľká starosť bola o osvetlenie stromčeka, ale tu pomohol účtovný poddôstojník, ktorý z kancelárskej zásoby priniesol balíček veľkých sviec, ktoré rozrezali a pripevnili na stromček.

Keď sa zmrklo, odišiel strážmajster s dvoma poddôstojníkmi ku kapitánovi, aby ho a dôstojníkov stotiny pozval ku stromčeku. Mužstvo malo rado svojho veliteľa, ktorý sa v týchto ťažkých dňoch poctive staral o jeho dobro a tešilo sa, že ho aj s dôstojníkmi raz tiež zabavia u seba. Veď si to zaslúžil, zmiernil službu dnešného dňa a prispel súdkom vína a množstvom cigár k hostine v Štedrý večer.

Keď kapitán s dôstojníkmi vstúpil do baraka, vianočný stromček stotiny už žiaril v záplave svetiel, rozlievajúc jasnosť a sviežu vôňu jedličiu. Pochodové lampy čiat, povešané po stenách, dopĺňovali slávnostné osvetlenie miestnosti. Mužstvo stálo ticho okolo stola a z oboch strán cestičky pozdĺž prostriedka izby, pozdravujúce úprimnými, dobráckymi pohľadmi kapitána.

— Dobrý večer, chlapci! Radostný Štedrý večer vám vinšujem a šťastlivé sviatky! — riekol kapitán, zastane si pod stromček a niekoľkými srdečnými slovami ďakoval svojim ľuďom za dobrú vôľu, poriadok a poslušnosť v posledných vážnych týždňoch a povzbudil ich k ďalšej vytrvanlivosti.

Stotina mlčala, ačkoľvek každému chlapovi draly sa radostné slová z hrdla. Lebo vojenská disciplína nedovoľuje hlasných prejavov radosti a potešenia, ale kapitán mohol čítať vo všetkých naňho uprených pohľadoch, žiariacich jako tie svetlá na vetvách vianočného stromčeka, oddanosť, spokojnosť a zmužilosť.

Dôstojníci, sadnúce si ku stolu medzi vojakov, začali rozdávať došlú poštu. Účtovný poddôstojník privliekol spustu balíkov a listov a vyvolávajúc mená, delil ich medzi šťastných adresátov. Hlboká tichosť, ktorá zavládla vstúpením dôstojníkov, prestala, ozvaly sa žarty, smiech a skoro rozprúdilo sa hlučné, úprimné veselenie sa pod starou strechou baraka. Tešili sa všetci, i tí, ktorým pošta nepriniesla ničoho, sdielajúce radosť i obsah balíkov so šťastnejšími súdruhmi.

Starý rezervista Havran, krory celý deň s vážnou tvárou pomáhal ozdobovať stromček a ešte pred chvíľou tu sedel bez slova, radostne sa zasmial po prečítaní obdržaného listu.

— Dostali ste dobré chýry, Havran? — spýtal sa kapitán, spozorujúc jeho veselosť.

— Áno, poslušne prosím, pán kapitán — odvetil Havran veselo, vyskočiac, div že stôl neprevrhol. — Ježiško mi doniesol chlapca, už tretieho, pán kapitán,

— Tak vám gratulujem — zasmial sa kapitán úprimne a jasot a smiech otriasol celým barakom.

Po skromnej večery stotina na vyzvanie dôstoj-

níkov zaspievala vianočnú pieseň a po nej ktosi v kúte zanôti: «Hore Hronom» a všetci vojaci s oduševnením spievali:

«Hore Hronom, dolu Hronom,
Hore Hronom, dolu Hronom,
Dúha vodu pije,
Dúha vodu pije,
Kto vlasť a kráľa miluje,
Kto vlasť a kráľa miluje,
Nech žije, nech žije,
Nech žije, nech žije!»

A mohutné hlasy piesne niesly sa tichou, bladou vianočnou nocou, nesúc pozdrav a túžby spevákov do dalekej vlasti.

A vonku ticho poletoval sneh...

CHYRNIK.

Vianoce svätého otca Pápeža. Vo štvrtok, 24. decembra Sväté Kollegium dostavilo sa na poklonu u sv. otca Pápeža. Kardinál Vincent Vanutelli svätému otcovi blahoželania Kollegia predniesol s tou prosbou, aby svätý otec i ďalej pokračoval v jeho snahách cieľom zavedenia a ustálenia svetového pokoja. Sv. otec hlboko dojatý pozdravením Kollegiuma rozhodne sľúbil, že na zavedení svetového pokoja pracovať neprestane a vyslovil spolu tú pevnú nádej, že s Božou pomocou pošťastí sa mu to previesť.

Z biskupstva spišského. Z uhorskej vojenskej pôžičky značili: lipt.-lúžňanský farár Šťfan Rovder 12.000, kaplán Eduard Gazdik 100, lúžňanské kostolné základiny 1000, lipt. sv. mikulášké kostolné základiny 9700 a lipt. trnavské kostolné základiny 2100 korún. — Vlachské mníšky na sv. ružence pre vojakov na bojišti obetovaly 20 korún.

Z biskupstva baňskobystrického. Jakub Pálik administrátor obce Zsarnóca stal sa tam farárom. — Farármi sa stali: Ludvik Riedl v Garamrudnó a Eduard Majerszky v obci Tajó. — Baňskobystrický kaplán Ján Szirmay stal sa vojenským kňazom. — Béla Androvich poslaný je za kaplána do Korpony. — Korpoňanský kaplán Georg Koza poslaný je za administrátora do obce Neczpál.

Načo obracajú katolícke kňazské majetky? Velkováradský biskup gróf Mikuláš Széchenyi medzi velkováradskými spolkami a ústavmi ako vianočný dar rozdelil 4900 korún. — Na katolícku tlač obetovali: kaločská kapitula 1410, velkováradský biskup 500 a prešporská kapitula 100 korún. — Emil Bősz farár obce Jobbágyi Červenému Krížu daroval 500 korún; trnavský arcibiskupský námestník Pavel Jedlicska na válečnú pomocnú akciu obetoval 500 korún; chovanci viedeňského Pazmaneuma na vianoce vojakov dali 200 korún; Gejza Bozóky, duchovný jednej budapešťan-

skej nemocnice Vojsko napomáhajúcemu úradu dal 100 korún.

Dary pre vojakov. Katolíckemu Karitásu poslali z oravského Zakameno-Klina 12 párov onúc, 13 brušných pásov a jednu kožu z barana; Maria Horváth z liptovskej Malužiny 2 čajky proti snehu, 3 páry nákolenníkov, 3 páry štrimpel a 6 košiel.

Z uhorskej vojenskej pôžičky značili: Pomocný spolok skalického kráľ. kat. hl. gymnázia 6000, mesto Ostrihom 100.000, na Vrútkách 175.000, obyvateľstvo veľkej obce Detva 88.000, v Košiciach päť millionov 200.000, prešporské mesto Svätý Jur 50.000 a tamojšia chudobná Mariánska kongregácia kat. gymnázia piaristov. 100, Kurimský farár šarišskej obce Szinye 5000, Ferdinand Sándorfi dekan-farár v obci Alsólopasó 1000 a tamojšie kostolné základiny 2000, mesto Lučenec 50.000, baňskobystrické kapitulske základiny 505.000 a jednotliví kanonici dovedna 42.000, mesto Zvolen a obecnstvo zvolenskej stolice jeden million 101.400, profesorský sbor a mládež prešporskej štátnej hlavnej reálky 13.000, veľkopolčiansky kaplán Béla Porubszky 2000, turč. sv. martinský farár Emil Cserei 1000 a kaplán Jozef Bojsza 100 korún.

Redemptoristi na bojišti. Z rakúskeho katzelsdorfského kláštora Redemptoristov šesť bratrov tiahlo na bojište. Jeden z nich zomrel na južnom bojišti a jeden už dvarazy utiekol z ruského zajatia.

Hrdinovia prešporského pluku. Osem officierov 72. pešieho pluku vyznačeno bolo s vojenským záslužným krížom s válečnou ozdobou, 7 obecných vojakov s veľkou a 38 obecných vojakov s malou medailou hrdinskosti.

V ruskom zajatí. Z Košíc píšu: Mestský podnotár Zoltán Blanár, honvédske poručík v rezerve, brat košického mešťanostu, ako ranený dostal sa do ruského zajatia. V tieto dni telegrafične dal na vedomie mešťanostovi, že sa nachádza v zajatí vo východnej časti asiatickeho Ruska, v Spaskoji pri Vladivostoku a že odhliadnúc od hroznej dialky dosť dobre sa cíti.

Pokutovali rozširovateľa falošných válečných chýrov. Z mesta Léva oznamujú: Tunajší policajtný kapitanát sklenárskeho pomocníka Martina Rauszmanera z obce Ebedec pre rozširovanie strašlivých válečných chýrov pokutoval na trinásť dní do areštu.

Z uhorských advokátov do vojny narukovalo 1450, do toho počtu ešte neni sú rátaní tí, ktorých teraz odobrali.

Rozširovanie talianskej ľudovej jednoty. Talianska Katolícka Ľudová Jednota má 2943 miestnych organizácií. V meste Milano má 6172 údov a v Turine 5700 údov.

Svoju roľu daroval Červenému Krížu. Násčelvelandský konzulát o dojmavom skutku upovedomil naše viedeňské zahraničné ministerstvo. O tom je reč, že oznamuje ten dojmavý vlastenecký skutok slovenského robotníka Jozefa Měglu, že svoje materinské de-

dieťa, vo Spiši ležiaca svoju roličku daroval uhorskému Červenému Krížu. Skutok toho človeka je tým väčšieho uznania hodný, lebo je on jednoduchým robotníkom, ktorý ťažkou svojou prácou udržuje seba i svoju početnú rodinu. Príklad jeho nasledovala i jeho sestra Jozefová Jakubecz, ktorá tiež zriekla sa svojho materského dedičstva na ciele spolku uhorského Červeného Kríža. Tá chudobná žena vychováva troje dieťa z svojho skromného zárobku. Skvelá láska k vlasti týchto jednoduchých ľudí môže za príklad slúžiť mnohým, že ako majú dokázať svoj vlastenecký cit nielen slovami, lež i skutkami a obetami.

Medailou hrdinskosti vyznačená deva. Z Grázu oznamujú: Medzi tými ukrajinskými devami, ktoré sa v Bukovine chopily zbrane a spolu s mužskými bojovaly proti Rusom, je i poslucháčka grázskej university Žofia Halečko, ktorá bola vyznačená zlatou medailou hrdinskosti. Hrdinskej devy generál Fleischmann 10. novembra pred vojakmi pripäl na prsia medailu.

Chýry zo Spiša. Julius Dráveczky námestný poručík cis. a kráľ. 67. pešieho pluku následkom poranenia utrpeného 20. októbra v 24. roku života svojho zomrel 25. okt.; 3. decembra odbavili zaňho smútočné služby božie v Strážach. — Kézmarský rodák Arpad Cserépy plukovník segedínskeho 3. honvéduárskeho pluku, následkom poranenia mozgov zomrel v jednom viedeňskom sanatóriume. Na čele svojho pluku súčasťnil sa v haličských bojoch, kde tri rany dostal. Jeho veličenstvo vyznačil ho s rádom železnej koruny. — Kézmarský rodák dr. Jozef Kiszely, poručík 34. pešieho pluku v rezerve, pre svoje hrdinské držanie sa pred nepriateľom, účastným sa stal najvyššieho uznania pochovy. — Na okolí Starej Lubovne chytili 25 ruských vojakov, ktorí odtrhnutí od svojej zbitej čaty, cez viac dní skrývali sa v horách. Hrozne otrhano, od hladu zmoreno, v polutovania hodnom stave našli ich naše patrole. — Cez Novú Ves nedávno viezli na železnici do Josefstadtu (Česko) 280 ruských vojakov, ktorých naši zajali pri Zemplínskom Mezölaborcu medzi nimi bol i jeden kapitán. — Spišský výbor Červeného Kríža na vianočné dary ranených vojakov v našej stolici umiestnených odhlasoval 600 korún. — F. Kail z amerického Connellsville kézmarskemu Červenému Krížu poslal 100 korún. — Výbor novoveského Červeného Kríža pre vojakov 67. pešieho pluku a 9 honvédskeho pluku sossbieral 449 teplých košiel, 449 spodných nohavíc, 419 párov onúc, 49 párov nákolenníkov, 207 párov zápästkov, 145 čiapok proti sňahu, 89 prsných, 69 brušných pásov, 53 párov rukavíc a kupapec Ladislav Fabián pre bojovníkov daroval 56 paplanov. — V novoveskom hl. gymnaziume uzavreli, že štipendia určené pre usilovných žiakov obrátiť na teplé šatstvo vojakov. Uzavretie potvrdil i minister vyučby. Tým spôsobom asi 2000 k. obrátiť na vyšudovaný cieľ. Zaslúžilí žiaci na konci školského roku dostanú diplom, že na sväté ciele vlasti priniesli obeť. — Z vojenskej pôžičky značili: Gróf Vidor Csáky, harhovský veľkostat-

kár 100.000, mesto Smolník 10.000 a učitelja levočskej r. k. ľudovej školy 1000 korún. — Minister náboženstva a vyučby pre zdarné vedenie levočskej priemyselno-učňovskej domovne levočského r. k. direktor-učitelja Mikuláša Fedora odmenil so 100 korunami. — V obci Einsiedeln 30. nov. Ján Turčán syn obecného pastiera v opilom stave preklal svojho brata Štefana. Vrahabrata naskutku zatkli. — V Toporci zomrela manželka veľkostatkára Jána Görgeyho.

Netreba sa hladu báť. Nemecko, Rakúsko a Uhorsko pestuje ročne viac zemiakov ako všetky ostatné štáty Európy dovedna a preto sa nepodari plán Anglicka: hladom vymoriť Nemcov. Nemecko je zemiakovou krajinou sveta.

Všetkým cteným čitateľom, čitateľkám a dopisovateľom našim srdečne prajeme šťastlivý nový rok!

Bratia Katolíci! Čítajte a predplácajte len v čisto katolíckom duchu písané noviny. Takéto noviny sú «Krešťan». «Krešťan» už cez XXII. dvaadvadsať rokov bráni našu cirkev, zastáva našu svätú vieru a zmužile bojuje za všetky oprávnené záujmy Slovákov. Presvedčeny krešťan číta a predpláca len «Krešťana».

Všetkých horlivých podporovateľov katolíckych pohybov uctive prosíme s prítomným aby «Krešťana» v kruhoch svojich známych rozširovať si nezťažovali. Odberateľov «Krešťana» ale, ktorí nám predplatné od dlhšieho alebo kratšieho času dlhujú, napomínáme, aby nám podlžnosť svoju bez meškania zaplatili.

Predplatná cena pre «Krešťan»-a:

na celý rok 4 koruny,

na pol roka 2 koruny,

na štvrt roka 1 koruna.

Do Pruska: na celý rok 6 korún.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún.

Mrtví a ranení.

(Pokračovanie.)

Všetci, pri ktorých nestojí poznámka «mrtvý», sú ranení.

Písmeny *ppl.* znamenajú peší pluk; *hp.*, honvédskeho pluk; *komp.*, je toľko ako kompánia; *lp.*, landšturmistický pluk; *jb.*, jágerský bataillon.

Zo 71. spoloč. pešieho pluku trenčianskeho: Sevesik Ján 11, Sevesik Ján 16, Sevesik Michal 12 †, Šidlo

Ignác 16, Simasek Jozef 11 †, Simasik Jozef 14, Simesek Ján 4 †, Siranecz Jozef 2, Sisila Andrej 11 z., Skubeny Andrej 16 †, Hencz Jozef 1, Smacho Andrej 2, Smalyó Juris 11, Smehil Adam 12, Soliava Ignác 4, Soska Jozef 8, Spalek Andrej 4, Spitzkovszky 16, Stefanik Georg 13, Stefina Andrej 4, Stenz Viktor 11 z., Stetjar Pavel 1, Stober Martin 16, Stobik Štefan 2 z., Sulhanek zugsfirer v reserve 4, Szamak Ján 16 †, Szapak Jozef 14, Szedlacssek-Vasszo Michal 11 z., Szikora Michal 13, Szikora Michal 4, Szleszko Ján 4, Szleracssek Ján 13, Szlimak Adam 15, Szluka Georg 16, Sztanik Jakub 1, Sztanyói Gregor 11 z., Sztassak Ján 14, Sztikács Georg 2, Sztorinsky Pavel 16, Sztranzsky Pavel 16, Sztranyánek Franc 16, Strnadel Ján 4, Sztruhácska Štefan 16, Szucsansky Georg 8, Szvetlak Jozef 16, Tadlanek Georg 8, Tekely Martin 1, Tichovesák Matiaš 11 z., Tichy Ján 11 z., Tinka Ján 14, Tomahogh Jozef 11 z., Toman Franc 4, Tomanik Štefan 8, Tomesala Andrej 13, Tordon Andrej 2, Trahli Ján 11 z., Trgo Jozef 13, Trojak Melchior 11 z., Uhliarik Valentin 10, Valasek Michal 13, Varese Ján 11, Varhanik Ján 16, Vasek Ján 16, Vaterka Jozef 8, Vatolik Andrej 11 z., Vavrik Štefan 2, Vavro Jozef 2, Veeresek Valentin 8, Veeresek Serafin 13, Viszelka Ján 13, Vlesek Michal 11 z., Vojtasz Andrej 16, Vrabel Matiaš 16, Vunk-Szabos Štefan 10, Weisser Jozef 16, Weisz Ján 16, Willim Georg 11, Windisch Štefan 2, Winkler Ferdinand 11 z., Wolf

Aloiz 13, Zaboynik Andrej 14, Zachár Ján 8 †, Zahatnyanszky Jozef 4, Zahumenszky Štefan 11 †, Zajacz Ján 4, Zadovszky Andrej 11 z., Zbonesak Jozef 4, Zemanovics Ján 16, Zemlyák Andrej 12 †, Zoresak Ján 10 †, Zsátkul Štefan 11 z., Zsiák Ugnác 1, Zsillan Ján 14, Zsivesics Andrej 16, Zsuffa Andrej 14, Zubek Andrej 16 †, Zusesák Štefan 8.

(Pokračovanie nasleduje.)

Ceny obilia.

(Úradná zpráva) Raž po 100 m. c 32.70 korún. Jačmeň 28 kor. Ovos, najvyššia ministrom ustálená cena po 100 m. c 24 — kor.

V kéžmarskom, lubovenskom, starovesskom, sobotskom okrese a v mestách Kéžmarok, Poprád, Lubica a Spišská Bela pšenica 41.—, raž 31.—, jačmeň 26.—, kukurica 25.—, I. pšeničná múka 68.68, pšeničná múka na varenie 64.57, pšeničná chlebová múka 48.13, pšeničná jednoduchá múka 50.02, ražná múka 41.94, jačmenná múka 41.02, kukuričná múka 36.25 kor.

Odkazy redakcie.

M. K. Dobsina. Pre vojakov poslané 2 koruny odovzdali sme na patričnom mieste. — O. S. P. Kalendaré nikomu nemôžeme poslať, bo u nás neni sú na sklade.

Makulatura-papier

(starých novin papier veľmi hodí sa k zaobaleniu bársjakých predmetov) metr. cent po 8 Kor. k dostaniu u vydavateľstva.

Šijací stroj

Na pohodlné malé čiastočné splácanie predáva

FRANZ BAUMGARTEN

Budapest, VII., Rózsa-u. 27.

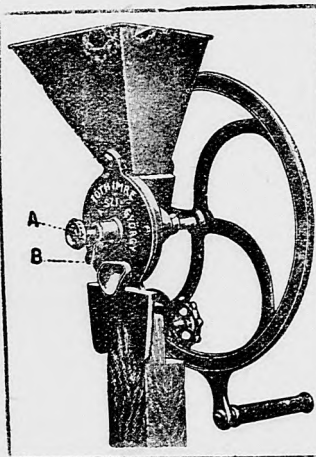
Telefon József 33—72.

Oznamy prijíma administracia

„Krestan“

BUDAPEST, Szentkirályi-utca 28.

Každý si sám môže byť MLYNÁROM.

Kto si zaopatrí mnou zhotovený a všetko podobné prevyšujúci stroj na mletie šrotu. Tento stroj nevyhnutne potrebný je zvlášte gazdom bývajúcim na taniach, ako a dochovávateľom hydiny, osipných a mej drubeže. Moje stroje možno najdokladnešie regulovať, následkom čoho nimi každé semá zbožia, kukuricu, jačmeň, raž, pšenicu, kávu, koreniny mlieč možno od hrubého šrotu až po fajnú múku. Prednosť tohto stroja je, že gazda nim dľa ľúbosti tolko môže mlieť, kolko potrebuje a preto melivo vždy mu je čerstvé. Skrze to, že vo mlyne nemusí nič platiť, stroj sa mu len skoro vyplati. Za jednu hodinu možno na nom smleť 65—70 litrov kukurice a do jeho trichteru naraz smesti sa päť litrov kukurice. So ženičím kolešom váži 16 kilogrammov a k upevneniu je ľahko na jakomkoľvek mieste.

K objednanu s poštovou dobierkou i so zaobalením a pri jednoročnej záruke, len za **18 korún** u

IMRICHA TOTH

Jászalsószentgörgy.

Bazilika zlato-kosa.

Ešte aj v hluku svetovej vojny podivenie spôsobí náš veľký obrázkový cenník, ktorý zdarma pošleme každému, kto nás o to na dopisničke požiadá. V tomto každý najde presné opísanie dorábania svetochýrnej „Bazilika zlato-kosa“. Dorábanie tejto kosa je veľmi zaujímavé! V našom cenníku uvádzame aj viacej výborných hospodárskych nástrojov a iných zvláštneho upotrebenia predmetov, ktoré jetine u nás sú k dostaniu — S poštovou dobierkou zasielame:

1 kus revolvera s klincovou guľkou 7 mm. 5.30, 9 mm. 7.5, 12 mm. 8.50 kor.
1 „ „ s bezklincovou guľkou (Central) 7 mm. 6.—, 9 mm. 8.60, 12 mm. 9.20 kor.

Potrebné guľky ratame lacno.

Vlasystrihač stroj K 5.—. Z ebendreva križ s postriebrenou kovovou postavou k zaveseniu na stenu K 1.—, 1 podobný veľký stojací križ K 2.70. Postriebrená kovová svätenička na podiv pekná K 3.80. 1 liatý železný križ ku hrobu, ozdoba cintora 117 cm. vysoký K 8.—. 160 cm. vysoký K 16.—. Sbírateľom objednávateľov našich kôs, po 10 kusoch 1 zdarma, po 30 kusoch zdarma dáme jeden revolver.

Jozef Marosi a syn, Esztergom 15. Dodavateľ prim. skeho a hlavnokapitulského panstva. Od 51 rokov jestvujúci veľký obchodný dom. Prosíme na každý pád žiadať si náš obrázkový cenník.